

Література:

1. Ресторанний бізнес під час війни: де найбільш інтенсивно відкриваються нові заклади. URL: https://24tv.ua/business/restoranniy-biznes-pid-chas-viyni-vidkrittya-restoraniv-ukrayini_n2151721 (дата звернення: 15.02.202)

2. Симоненко К. Нагодувати й вижити: як ресторанний бізнес змінився під час війни. URL: <https://rau.ua/novyni/restorannij-biznes-chas-viyni> (дата звернення: 22.02.2023)

3. Як український ресторанний бізнес адаптується до викликів війни: дослідження. URL: <https://business.rayon.in.ua/news/547964-yak-ukrainskiy-restoranniy-biznes-adaptuetsya-do-viklikiv-viyni-doslidzhennya> (дата звернення: 27.01.2023)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-300-5-19>

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Олійник Д. А.

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського рівня)
спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини*

Міжнародний гуманітарний університет

*Науковий керівник: **Зеркіна О. О.***

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економіки та міжнародних відносин

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

На сьогоднішній день економіку України захопила масштабна криза, що зумовлена воєнним конфліктом на Донбасі, пандемією Covid-19 та повномасштабним вторгненням росії, внаслідок чого виробнича діяльність перейшла в стан рецесії по всій території нашої країни та призвела вітчизняну економіку до абсолютного визначення. Тому нарощення інвестиційної діяльності є стратегічно важливим аспектом, так як це надасть можливість модернізувати технології та виробництво, і в результаті подолати кризові явища та забезпечити сталий розвиток.

В Україні базовим правовим актом в сфері регулювання інвестиційної діяльності є Закон України «Про інвестиційну діяльність». Даним законом встановлено, що інвестиційна діяльність – це комплекс

дій громадян, юридичних осіб та держави стосовно здійснення процесу інвестування для отримання фінансових та інших корисних результатів [1]. Саме залучення прямих іноземних інвестицій є основним джерелом зростанням капіталу, це забезпечує ефективну інтеграцію національної економіки в європейську, а також сприяють залученню нових технологій та вдосконаленню методів управління бізнесом.

Протягом останніх десяти років спостерігається нестабільна динаміка надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України. 2010–2013 рр. мали відносно стабільний рівень, а в 2014–2016 рр. спостерігалось швидке падіння. Така тенденція обумовлюється анексією АР Крим та війною на сході і як наслідок нестабільна ситуація викликала недовіру інвесторів. В 2017–2020 відбулось помірне зростання [4].

Надходження інвестицій в Україні характеризується значною диференціацією коштів ПІІ в регіонах України. Це пояснюється відмінностями в економічному розвитку, оскільки найбільший обсяг фінансових ресурсів надходить до промислово розвинених регіонів. За даними НБУ у 2021 році найбільше залучено інвестицій було до м. Києва, а найменше до Чернівецької та Тернопільської областей.

Прямі іноземні інвестиції присутні в усіх галузях української економіки. Майже в усіх областях інвестори активно вкладають кошти у галузі промисловості. Переробна промисловість переважає – у Вінницькій, Сумській та Черкаській областях; інвестування в сільське господарство лідирує в Тернопільській та Хмельницькій; добувна промисловість – в Дніпропетровській області, а в оптову та роздрібну торгівлю найбільше інвестують в м. Києві [5].

Відповідно до звіту ЮНКТАД [6] про світові інвестиції за 2022 рік, потоки ПІІ в Україну зросли до 6,5 мільярдів доларів США у 2021 році. У 2021 році прямі іноземні інвестиції склали 62 мільярди доларів. Багатонаціональні компанії володіють активами у металургійній промисловості, інформаційних та комунікаційних технологіях, фармацевтиці та сільськогосподарських товарів. За даними Національного банку України [4], обсяг ПІІ на кінець вересня 2022 року становив 53,7 млрд доларів США, що означає скорочення на 99 % в порівнянні з минулим роком. Найбільше інвестицій вкладено у виробництво, оптову та роздрібну торгівлю, ремонт транспортних засобів, видобуток корисних копалин, фінансові послуги та нерухомість.

Тенденція скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій є наслідком наступних проблем: високий рівень корупції та тіншової економіки, російська військова агресія, зниження купівельної спроможності, логістичні виклики. Проте, виокремлюються і позитивні риси сучасної інвестиційної діяльності, а саме отримання статусу

кандидата в ЄС, скасування мит та квот на експорт з України, транспортний безвіз з країнами ЄС, відстрочення сплати податкових і митних платежів, зокрема подачі звітності.

Україна має великий внутрішній ринок, підтверджений сільсько-господарський потенціал, енергетичні та мінеральні ресурси та стратегічне розташування, що робить її транзитним вузлом і воротами до Європи та Євразії. Проте кожен сектор потребує інвестицій для поновлення повноцінного функціонування та подальшого зростання.

Сільське господарство є одним із основних секторів економіки України та одним із секторів, які значно постраждали від російської війни. Закордонні інвестори, користуючись нашою конкурентною перевагою у поєднанні з власними сучасними технологіями та ноу-хау, здатні більш раціонально використовувати природні ресурси.

Харчовий сектор в Україні є конкурентоспроможним на міжнародному рівні та виявився досить стійким до безпекових потрясінь.

Металургія – сектор, що зазнав значних руйнувань існуючих виробничих потужностей у поєднанні з наявними ресурсами та кваліфікованою робочою силою робить відновлення галузі привабливим. Енергетика, особливо «зелена», враховуючи безпекові ризики, пов'язані з традиційними джерелами енергії та існуючими кліматичними зобов'язаннями є перспективним сектором для майбутніх надходжень. ІТ ринок України має добру міжнародну репутацію, коли мова йде про спеціалістів із програмного забезпечення.

Український ІТ сектор активно розвивається і має стати одним з ключових драйверів експорту країни. Незважаючи на російське вторгнення, яке продовжується вже понад рік, український ІТ сектор активно розвивається і має стати одним з ключових драйверів експорту країни. За даними Нацбанку [26], ІТ сектор країни зафіксував 2 млрд дол в першому кварталі 2022 року, що більше на чверть, ніж в аналогічному періоді 2021 року.

З початком повномасштабного військового вторгнення росії у 2022 році Україна продемонструвала потужну перспективу розвитку оборонної галузі, але водночас велику виснаженість. Виходячи з чого, існує необхідність мати в своєму розпорядженні певні промислові потужності для проектування та виробництва. Для цього необхідне продовження посиленої співпраці з міжнародним співтовариством.

Світова практика свідчить, що без збільшення залучення іноземних інвестицій неможна ефективно реструктувати економіку країни. Аналізуючи зарубіжний досвід, зокрема Нідерландів, Великої Британії та Канади можна виділити такі перспективні напрямки щодо регулювання інвестиційної діяльності [3]: утворення єдиної стратегії, формування цілей та амбіцій, які направлені на довгостроковий сталий

соціально-економічний розвиток країни; формування сприятливого середовища для залучення іноземних інвестицій, заохочення зростання обсягів іноземних інвестицій у виробництво товарів для експортування; зростання розвитку інфраструктури шляхом створення інноваційних проєктів, реконструкції та створення нових екологічних виробництва; залучення державної підтримки для галузей, які необхідні для оновлення основного капіталу та мають великий інноваційний потенціал, що може сприяти збільшенню обсягів виробництва; надання податкових пільг, пільгових інвестиційних кредитів та додаткових преференцій задля стимулювання інвестиційної діяльності; зміцнення співпраці між бізнесом та освіти.

Для України важливо визначити, який саме іноземний досвід можна застосувати в економіці для отримання позитивного ефекту. Особливо важливі країни зі схожими рисами географічного положення, історії, розвитку економіки, галузей промисловості та ін.

Література:

1. Про інвестиційну діяльність. Закон України № 1561-XII від 18.09.91., із змінами, внесеними 17.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 06.04.2023).

2. Крихівська Н. О. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 260–264.

3. Малахова Ю. А., Хобта М. О., Гончар Т. М. Зарубіжний досвід стимулювання інвестиційної активності підприємств. *Ефективна економіка*. 2021. № 2.

4. Національний банк України. Статистичні дані за регіонами та видами економічної діяльності. URL <https://view.officeapps.live.com/op/view>. (дата звернення: 06.04.2023)

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 06.04.2023)

6. UNCTAD. World Investment Report. URL: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2021>. С. 14 (дата звернення: 06.04.2023)